

دیوان مرحوم
سید علی اکبر سجادی بروجردی

مدایح و مرثیاتی اهل بیت (ع)
غزلیات، رباعیات

با مقدمه مرحوم استاد
عبدالحسین نوری کوب

به اهتمام
غلامرضا عنیزی

سجادی بروجردي، سيد علي اكبر،
۱۳۷۷-۱۳۴۳.

سرشناسه

ديوان مرحوم سيد علي اكبر
سجادی بروجردي: مدایح و مراثی
اهل بیت (ع)، غزلیات، رباعیات/با
مقدمه عبدالحسین زرین کوب؛ به
اهتمام غلامرضا عزیزی.

عنوان و نام پدیدآور

تهران: سفیر اردهال، ۱۳۹۹.

مشخصات نشر

۱۹۵ ص.

مشخصات ظاهری

۳۰۰۰۰ ریال ۱-۳۱۳۸۳۹-۶۰۰-۹۷۸.

شابک

فیبا

وضعیت فهرست نویسی

شعر فارسی -- قرن ۱۴

موضوع

Persian poetry -- 20th

موضوع

century

شعر مذهبی فارسی -- قرن ۱۴

موضوع

Religious poetry, Persian --

موضوع

20th century

زرین کوب، عبدالحسین، ۱۳۰۱ -

شناسه افزوده

۱۳۷۸. مقدمه نویسی

شناسه افزوده

عزیزی، غلامرضا، ۱۳۵۰ -

شناسه افزوده

گردآورنده

Zarrinkub, Abd-ul Hossein

شناسه افزوده

PIR۸۰۹۵

رده بندی کنگره

۸۴۱/۶۲

رده بندی دیویی

۷۳۲۵۰۱۴

شماره کتابشناسی ملی

دیوان مرحوم سید علی اکبر سجادی بروجردی

مدایح و مرثیاتی اهل بیت (ع)
غزلیات، رباعیات

تألیف: مرحوم استاد
عبدالحمید زرین کوب

به اهتمام
غلامرضا عزیزی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۸۳۹-۱

صفحه آرانی، طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال

لیتوگرافی، چاپ، صحافی: واحد تولید نشر سفیر اردهال

قیمت: ۳۰,۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

شماره نشر: ۸۴۰-۱

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتاح، خیابان سمیه، روبروی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴

کد پستی: ۷۴۷۱۵ - ۱۵۸۱۸

تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۳۸۹۸ - ۸۸۳۱۹۳۴۲ - ۰۲۱

www.safirardehal.ir

www.safirardehal.com

email: safirardehal@yahoo.com

© حق چاپ: ۱۳۹۹

هر گونه نسخه برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی و اقتباس در گیومه در مستند نویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت دبیر مجموعه.....
۱۳	زندگینامه مرحوم سجادى.....
۱۵	به قلم: ادیب گرانمایه آقای عبدالحسین زرین کوب / مقدمه.....
۱۹	بخش اول: قصاید.....
۲۰	در ثنای حضرت باری جلت عظمته.....
۲۲	در ستایش ذات باری تعالی عز اسمه.....
۲۴	در مدح خاتم الانبیاء صلی الله علیه وآله وسلم.....
۲۵	به مناسبت عید سعید مبعث سروده شده است.....
۳۲	در مدح مولای متقیان امیرالمؤمنین علیه السلام (به مناسبت عید سعید غدیر).....
۳۹	در مدح اسدالله الغالب علی بن ابیطالب علیه السلام.....
۴۶	در منقبت مولای متقیان امیرالمؤمنین علیه السلام.....
۵۱	در مدح مولای متقیان امیرالمؤمنین علیه السلام.....
۵۵	در مدح حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا سلام الله علیها.....
۵۸	در مدح صدیقه کبری فاطمه زهرا سلام الله علیها.....
۶۱	در ستایش امام دوم حضرت مجتبی علیه السلام.....
۶۶	در ستایش امام سوم حسین بن علی علیه السلام.....
۷۱	در مدح حضرت خامس آل عبا علیه السلام.....
۷۴	در مناقب رکن چهارم حضرت سجاد علیه السلام.....
۷۷	در مدح حضرت امام جعفر صادق علیه السلام.....
۷۹	در مدح باب الحوائج رکن هفتم حضرت موسی بن جعفر علیه السلام.....
۸۳	در ستایش حضرت ثامن الائمه علی بن موسی الرضا علیه السلام.....
۸۷	در مدح ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف.....
۹۳	در مولود حضرت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف.....

- در منقبت قمر بنی هاشم حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام..... ۹۷
- در مدح حضرت مسلم بن عقیل علیه السلام..... ۱۰۰
- به مناسبت فوت مرحوم آیت الله آقای سید ابوالحسن اصفهانی رضوان الله علیه..... ۱۰۴
- به مناسبت فوت مرحوم آیت الله لرستانی آقای حاج آقا ابوتراب جزائری رضوان الله علیه ۱۰۵
- در استقبال قصیده‌ی فراهانی..... ۱۰۶
- در استقبال اشعار طلعت..... ۱۰۸
- در موقعی که آقای محمود عضدی فرماندار بروجرد بودند خانه‌ی یکی از رفقای شاعر
متخلص به حسرت در مسیر خیابان واقع می‌شود وی به شاعر متوسل شده و او این
دو قصیده را برایش به نظم آورده و در نتیجه پول خانه وصول می‌گردد..... ۱۱۰
- ایضا در تعقیب قسمت فوق..... ۱۱۱
- در توصیف شهر بروجرد..... ۱۱۳
- در عروسی یک از رفقا..... ۱۱۴
- بخش دوم: غزلیات..... ۱۱۷**
- غزل اول..... ۱۱۸
- غزل دوم..... ۱۱۹
- غزل سوم..... ۱۲۰
- غزل چهارم..... ۱۲۱
- غزل پنجم..... ۱۲۲
- غزل ششم..... ۱۲۳
- غزل هفتم..... ۱۲۴
- غزل هشتم..... ۱۲۵
- غزل نهم..... ۱۲۶
- غزل دهم..... ۱۲۷
- غزل یازدهم..... ۱۲۸
- غزل دوازدهم..... ۱۲۹

۱۳۰	غزل سیزدهم
۱۳۱	غزل چهاردهم
۱۳۲	غزل پانزدهم
۱۳۳	غزل شانزدهم
۱۳۴	غزل هفدهم
۱۳۵	غزل هجدهم
۱۳۶	غزل نوزدهم
۱۳۷	غزل بیستم
۱۳۸	غزل بیست و یکم
۱۳۹	غزل بیست و دوم
۱۴۰	غزل بیست و سوم
۱۴۱	غزل بیست و چهارم
۱۴۲	غزل بیست و پنجم
۱۴۳	غزل بیست و ششم
۱۴۴	غزل بیست و هفتم
۱۴۵	غزل بیست و هشتم
۱۴۶	غزل بیست و نهم
۱۴۷	غزل سی ام
۱۴۸	غزل سی و یکم
۱۴۹	غزل سی و دوم
۱۵۰	غزل سی و سوم
۱۵۱	بخش سوم: مراثی
۱۵۴	ورود اسرا به شام
۱۵۶	جوان عاشق و سؤال او از آب
۱۵۹	داستان کربلا

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا اَبَا عَبْدِاللهِ وَ عَلَیْ اَرْوَاحِ اَلَّتِی حَلَّتْ بِهٖ فَنَائِكَ

با پذیرش اسلام توسط ایرانیان، عشق و محبت به خاندان عصمت و طهارت اندک اندک جزئی جدایی نشدنی از هویت نیاکان مان گردید و این محبت از نسلی به نسل دیگر به ما رسید. ادبیات ایران زمین تجلی این عشق و ارادت بود که با رسمیت یافتن مذهب تشیع گسترش روز افزونی یافت. از روزگار صفویه مدح و رثای اهل بیت مهمترین رکن ادبیات ایران گردید. با سروده شدن ترکیب بند معروف محتشم، این شاهکار ادبی الگوی شعرای بسیاری برای آزمودن طبع و ابراز عشق و محبت به امام حسین و خاندان پیامبر صلوات الله علیه بود.

در بررسی تاریخ و فرهنگ در ایران می توان کانون هایی را شناسایی نمود که محل نشو و نما، علماء، دانشمندان، شعرا و ادبای گرانمایه ای بوده است. از جمله این کانون های مهم، شهر تاریخی بروجرد است.^۱ این شهر زادگاه علمای ربانی و جلیل القدر چون آیت الله تبریز بروجردی (قرن ۱۳ هجری قمری) و آیت الله العظمی بروجردی (قرن ۱۴ هجری قمری) بوده است. ضمن اینکه در قرن اخیر مفاخر ارزنده علمی چون دکتر سید جعفر شهیدی، دکتر عبدالحسین زرین کوب، استاد عبدالحمید آینی... از این کانون فرهنگی برخاسته اند.

از دیگر جنبه های اهمیت بروجرد در تاریخ ادبیات ایران آن است که تنی چند از شعرای برجسته اهل بیت علیهم السلام که شهرت عام و ملی دارند؛ زاده و برخاسته از این خاک پاک اند. از سخن سرایان حسینی بروجرد می توان از سرباز بروجردی^۲ ناطق بروجردی، نقی بروجردی، مداح بروجردی^۳، صامت بروجردی^۴

۱. انجام تحقیقات علمی شایسته و بایسته ای برای بازشناسی نقش و جایگاه این شهر در تاریخ و فرهنگ شیعی و هویت ایرانی ضرورت دارد.

۲. از این عالم ربانی آثار متعددی در ایام حیاتش در قرن سیزدهم چاپ سنگی شده است. لازم است مجموعه آثار ارزشمند وی به صورت علمی تصحیح باز منتشر گردد. از آثار خطی و چاپ شده نیز بروجردی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی و کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی نسخه های فراوانی وجود دارد.

۳. دیوان سرباز بروجردی در دوره قاجار چند بار چاپ سنگی شده است. لازم است دیوان

صابر بروجردی ... نام برد. علاوه بر شعرای نامبرده، در قرن اخیر بروجرد سخنوری مردمی، بی‌ادعا و خود ساخته، حیات داشته‌است.

این شاعر ارزنده حسینی که علاوه بر تسلط در علوم ادبی، امام جماعت هم بود، مرحوم سید علی اکبر سجّادی بروجردی (متولد ۱۲۷۷ - وفات ۱۳۴۳) از خاندانی اصیل از سادات جلیل‌القدر منطقه است. اطلاعات زیادی از زندگینامه وی در دست نیست. با این حال سروده‌های وی در جایگاهی بوده که دانشی مرد سترگ، روانشاد دکتر عبدالحسین زرّین‌کوب بر آن مقدمه‌ای ارزنده نگاشته و در آن از مراتب خلوص و اهمیت اشعار سید علی اکبر سجّادی سخن گفته است.

احیای میراث ادبیات مذهبی این شاعر حسینی و باز نشر دیوان مرحوم سجّادی بروجردی در حالی که بیش از هفت دهه از انتشار آن می‌گذرد؛ برای آشنایی جامعه و جوانان ضرورت داشت با توجه به این ضرورت، این اثر ارزشمند به اهتمام صدیق ارجمند، دانشور گرامی، محقق محترم جناب آقای دکتر غلامرضا عزیزی از شخصیت‌های فرهیخته علمی بروجردی، آماده انتشار گردید.

از خداوند برای روح پر فتوح سید علی اکبر سجّاد علو درجات و همیشینی بیش از پیش با موالیانش خواهانم. زحمات آقای محمد علی حصنی که حروف نگاری، سرکار خانم معصومه زارعی که طراحی و صفحه‌آرایی، این مجموعه را برعهده داشته، جلد را جناب آقای علی مالکی طراحی و امور اداری انتشار را سرکار خانم فرگل افشار پیگیری کرده است. زحمات همکاران محترم آقایان علی عابدینی، آقای نازینی، حسن توجه آقای مهندس سید حسین عابدینی مدیر محترم انتشارات سفیر اردهال شایسته تقدیر است.

دوازدهم محرم ۱۴۴۲ / ۱۲ شهریور ۱۳۹۹

خادم کوچک خادمان حضرت زهرا سلام الله علیها

رحیم نیکبخت میرکوهی

وی به صورت علمی تصحیح منتشر شود. وی ترکیب بندی عالی در رثای سالار شهیدان دارد.

۴. جنگی نفیس از مداح بروجردی به شماره ۱۱۴۹۷ در کتابخانه مجلس نگهداری می‌شود. در این جنگ اشعار شعرای گمنام منطقه مندرج است مناسب خواهد بود؛ علاقمندی به تصحیح و انتشار آن همت گمارد.

۵. در سال ۱۳۷۶ کنگره بزرگداشت مرثیه‌سرای صامت بروجردی برگزار شده است.